
Ministerstwo Gospodarki
DEPARTAMENT STRATEGII I ANALIZ

Warszawa, 22 stycznia 2014 r.

**MATERIAŁ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY PROGRAMOWANIA NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ
2014 – 2020, Z UWZGLĘDNIENIEM PRIORYTETÓW MINISTERSTWA GOSPODARKI**

1	PRZYGOTOWANIE NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020.....	2
2	NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020	3
3	ALOKACJA DLA POLSKI.....	4
4	DOKUMENTY WDROŻENIOWE NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020 W POLSCE.....	6
5	CHARAKTERYSTYKA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH	7
5.1	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR).....	7
5.2	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IiŚ)	7
5.3	Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 (PO PC).....	8
5.4	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).....	8
5.5	Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 (PO PW).....	9
5.6	Regionalne Programy Operacyjne	10
5.7	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW)	10
6	INFORMACJE OGÓLNE O ŚRODKACH PRZEZNACZONYCH NA WSPARCIE PRZEDSIĘBIORSTW I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI.....	12
7	WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W RAMACH AKTYWNOŚCI MINISTRA GOSPODARKI (NPF 2014-2020).....	13
7.1	Konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw	13
7.2	Inne działania stymulujące rozwój przedsiębiorczości	15
7.3	Energetyka.....	16
8	WARUNKOWOŚĆ EX ANTE.....	18
9	PRACE NAD USTAWAMI REGULUJĄCYMI ZASADY WDRAŻANIA NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020.....	20
10	KOLEJNE KROKI.....	21

1 PRZYGOTOWANIE NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020

Wstępne propozycje dotyczące Nowej Perspektywy Finansowej zostały zaprezentowane przez Komisję Europejską **29 czerwca 2011 r.**, tj. ponad dwa i pół roku temu.

Decyzje dotyczące kształtu Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2014-2020 zapadły podczas obrad Rady Europejskiej w dniach **7-8 lutego 2013 r.** Należy podkreślić, iż w jej trakcie ujawniły się dwie koalicje prezentujące przeciwstawne podejście do kwestii wielkości budżetu Unii Europejskiej w nowym okresie programowania (tzw. grupa płatników netto - m.in. Niemcy, Luksemburg, kraje nordyckie, Wielka Brytania, oraz tzw. Grupa Przyjaciół Spójności – m.in. Polska, Słowacja, Litwa, Łotwa, Estonia).

Osiągnięty kompromis polityczny zakładał, że maksymalna ogólna kwota na wydatki dla UE–28 w latach 2014–2020 w środkach na zobowiązania wyniesie **959,9 mld EUR**, co stanowi 1,00% DNB UE, a w środkach na płatności – **908,4 mld EUR**, co stanowi 0,95% DNB UE¹.

Wydatki zostaną pogrupowane w sześciu działach mających odzwierciedlać polityczne priorytety Unii, z zapewnieniem niezbędnej elastyczności w interesie skutecznego przydziału zasobów. Struktura wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 będzie się kształtowała w następujący sposób:

- poddział 1a „Konkurencyjność na rzecz wzrostu i zatrudnienia”, który obejmie instrument „Łącząc Europę”;
- poddział 1b „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna”;
- dział 2 „Trwały wzrost gospodarczy: zasoby naturalne”, który obejmie podpułap na wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie;
- dział 3 „Bezpieczeństwo i obywatelstwo”;
- dział 4 „Globalny wymiar Europy”;
- dział 5 „Administracja”, który obejmie podpułap na wydatki administracyjne;
- dział 6 „Wyrównania”.

Ustalenia Rady Europejskiej były następnie przedmiotem negocjacji z Parlamentem Europejskim. Jedną z prerogatyw PE jest bowiem zatwierdzenie zaproponowanego przez głowy państw i szefów rządów kompromisu w sprawie Wieloletnich Ram Finansowych.

Ostatecznie w wyniku długich negocjacji Parlament Europejski zaakceptował podczas posiedzenia w dniu 19 listopada 2013 r. propozycję Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2014-2020. Rada Europejska zatwierdziła porozumienie z PE podczas swojego posiedzenia w dniu 2 grudnia 2013 r., co ostatecznie zakończyło proces programowania WRF.

Po przeliczeniu zapisów WRF na ceny bieżące, maksymalna ogólna kwota na wydatki dla UE–28 w latach 2014–2020 w środkach na zobowiązania wyniesie **1.082,6 mld EUR**, co stanowi 1,04% DNB UE, a w środkach na płatności – **1.023,9 mld EUR**, co stanowi 0,99% DNB UE.

¹ Ceny z 2011.

2 NAJWAŻNIEJSZE ZAŁOŻENIA NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020

W latach 2014-2020 alokacja środków w ramach poddziału 1b „**Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna**” wyniesie ok. 366,8 mld EUR². Środki te umożliwiają realizację celów strategii „Europa 2020” takich jak: zapewnienie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, walka ze zmianą klimatu, uporanie się z problemem zależności energetycznej oraz ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Towarzyszyć temu będzie ukierunkowanie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na priorytety takie jak wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw. Na wsparcie mogą liczyć osoby poszukujące zatrudnienia, a w szczególności osoby młode, dla których przewidziano tzw. Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

Europejska kultura, kino, telewizja, muzyka, literatura, teatr, dziedzictwo kulturowe i inne powiązane dziedziny otrzymają więcej pieniędzy w ramach nowego programu „Kreatywna Europa”. Program ten, którego budżet na najbliższe siedem lat wynosi 1,5 mld EUR³, pobudzi rozwój sektora kultury i sektora kreatywnego, które są ważne z punktu widzenia zatrudnienia i wzrostu.

Finansowane przez UE badania i innowacje, w ramach programu „Horyzont 2020” uzyskają wsparcie w wysokości prawie 80 mld EUR⁴. Naukowcy i przedsiębiorstwa w całej Europie mogą zatem liczyć na znacznie większe i ułatwione wsparcie UE. Program ten pomoże zmniejszyć dystans między badaniami naukowymi a rynkiem, np. poprzez wspieranie innowacyjnych przedsiębiorstw w wykorzystywaniu przełomowych odkryć technologicznych do tworzenia rentownych produktów o rzeczywistym potencjale komercyjnym.

Małe i średnie przedsiębiorstwa, tworzące trzon gospodarki UE, dzięki nowemu programowi COSME otrzymają wsparcie w wysokości 2,3 mld EUR⁵ na zwiększenie konkurencyjności i pobudzenia wzrostu gospodarczego oraz tworzenia miejsc pracy w Europie. COSME jest pierwszym programem UE ukierunkowanym na MŚP, który ułatwi im dostęp do rynków na terenie Unii i poza nią, a także zapewni łatwiejszy dostęp do finansowania poprzez gwarancje kredytowe i kapitał.

Wzrost gospodarczy i zatrudnienie w Europie zależy od inwestycji w infrastrukturę. Nowy instrument „Łącząc Europę” wyposażony w środki w wysokości 33,3 mld EUR⁶ będzie ukierunkowany na finansowanie budowy dróg, linii kolejowych, sieci elektroenergetycznych i gazowych, a także infrastruktury i usług w ramach jednolitego rynku cyfrowego, zapewniając kluczowe wsparcie dla wypełnienia brakujących połączeń w europejskiej infrastrukturze sieci.

² Ceny bieżące. Wg cen z 2011 r.: 325 mld euro.

³ Ceny bieżące. Wg cen z 2011 r.: 1,3 mld euro.

⁴ Ceny bieżące. Wg cen z 2011 r.: 70 mld euro.

⁵ Ceny bieżące. Wg cen z 2011 r.: 2 mld euro.

⁶ Ceny bieżące. Wg cen z 2011 r.: 29 mld euro.

3 ALOKACJA DLA POLSKI

Zgodnie z decyzjami podjętymi w 2013 r., Polska uzyskała **72,9 mld EUR** na realizację polityki spójności oraz **ok. 28,6 mld EUR** na realizację wspólnej polityki rolnej (płatności bezpośrednie oraz środki na rozwój obszarów wiejskich). W wyniku przeliczenia cen stałych na bieżące, wynegocjowana w lutym 2013 r. kwota wzrosła o ok. 13 proc. i wynosi **82,3 mld EUR** dla polityki spójności oraz **ok. 32,1 mld EUR** na politykę rolną. Dodatkowo, otrzymamy ponad 252 mln EUR na wsparcie bezrobotnej młodzieży.

Tym samym jesteśmy największym beneficjentem polityki spójności oraz 5. beneficjentem środków na programy rolne.

W ramach powyższej bazowej alokacji zostały wyodrębnione następujące obligatoryjne transfery na instrumenty i programy zarządzane bezpośrednio przez KE:

- transfer z Funduszu Spójności do **Instrumentu Łącząc Europę** (Connecting Europe Facility – CEF);
- transfer na **Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym** (Fund for European Aid to the most Deprived - FEAD);
- transfer na **pomoc techniczną** z inicjatywy KE w wysokości 0,35% alokacji;
- transfer na **działania innowacyjne z inicjatywy KE w dziedzinie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.**

Powyższe transfery pomniejszają dostępną alokację dla Polski o około 5 mld EUR, w związku z powyższym do zaprogramowania w ramach Umowy Partnerstwa jest dostępna kwota **ok. 76,6 mld EUR.**

Tabela 1: Porównanie udziałów poszczególnych obszarów tematycznych w alokacji dla Polski w ramach Celu 1 Polityki spójności pn. „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” ogółem dla perspektywy 2007-2013 i 2014-2020.

Priorytet finansowy	cele tematyczne wskazane w pakiecie legislacyjnym UE	2007-2013 [%]	2014 - 2020 [%]
Otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom	1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	21,2	24,9
	2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych		
	3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury		
	11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej		
Spójność społeczna i aktywność zawodowa	8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	20,7	20,0
	9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją		
	10. Inwestowanie w kształcenie, w szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz umiejętności i uczenia się przez całe życie		
Infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu i zatrudnienia	2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych	42,2	34,7
	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach		
	7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych		
Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami	4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	16,0	20,4
	5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem		
	6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami		

W nowym okresie programowania zdecydowanie mocniejszy akcent zostanie położony na **rozwój szeroko rozumianej innowacyjności i przedsiębiorczości** (cele tematyczne 1-3, 11), **kosztem celów infrastrukturalnych** (cele tematyczne 2, 4, 7).

Znaczący wzrost alokacji nastąpi w obszarze **dotyczącym wspierania badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji**. W szczególności wsparcie będzie skierowane na wspólne działania przedsiębiorstw i instytucji naukowych oraz internacjonalizację i tworzenie powiązań międzynarodowych.

Zdecydowanie większe znaczenie w porównaniu do poprzedniego okresu programowania uzyska także obszar dotyczący **przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną** (cele tematyczne 4-6).

Tabela 2: Struktura alokacji Celu 1 Polityki spójności pn. „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” dla Polski w podziale na poszczególne cele tematyczne oraz fundusze, mln EUR (ceny bieżące)

Cele tematyczne wskazane w pakiecie legislacyjnym UE	Alokacja na poszczególne CT	w tym:		
		EFRR	EFS	FS
1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	10 444,6	10 444,6	-	-
2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjnokomunikacyjnych	3 811,0	3 811,0	-	-
3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	5 327,4	5 327,4	-	-
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach	8 136,1	4 598,5	-	3 537,6
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem	879,2	379,2	-	500,0
6. Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami	6 164,8	2 856,6	-	3 308,2
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych	24 174,3	9 342,3	-	14 832,1
8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników	4 949,0	163,1	4 785,9	-
9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją	5 454,1	2 657,6	2 796,5	-
10. Inwestowanie w kształcenie, w szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz umiejętności i uczenia się przez całe życie	3 758,1	585,6	3 172,5	-
11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej	189,0	-	189,0	-
Programy mobilności, innowacji społecznych oraz współpracy ponadnarodowej	670,5	-	-	670,5
Program operacyjny pomoc techniczna	700,1	-	-	700,1
Pomoc techniczna w poszczególnych PO	1 956,4	398,7	1 227,7	330,0
Projekty innowacyjne i współpracy międzynarodowej finansowane w POWER	636	-	636	-
ŁĄCZNIE	76 614,6	40 564,5	12 842,1	23 208,0

4 DOKUMENTY WDROŻENIOWE NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020 W POLSCE

Wdrażanie Funduszy Europejskich w latach 2014-2020 opierać się będzie na dokumentach przygotowanych przez poszczególne państwa członkowskie. Środki Unii Europejskiej w ramach Wieloletniej Perspektywy Finansowej 2014 – 2020 przeznaczane będą na działania, które wpisują się w cele strategii Europa 2020.

Głównymi dokumentami przygotowywanymi w Polsce na potrzeby perspektywy finansowej 2014-2020 są:

- Umowa Partnerstwa;
- Programy operacyjne (krajowe i regionalne);
- Kontrakt Terytorialny (instrument polityk europejskich i krajowych).

Umowa Partnerstwa określa strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są **krajowe programy operacyjne** i **regionalne programy operacyjne**. Dokumenty te wraz z Umową Partnerstwa tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową razem z **Kontraktem Terytorialnym**. Wpisują się one również w krajowe dokumenty strategiczne (w szczególności średniookresową SRK 2020 oraz 9 zintegrowanych strategii rozwoju).

Rada Ministrów przyjęła projekt Umowy Partnerstwa 8 stycznia br. Podczas tego posiedzenia, rząd zatwierdził również projekty krajowych programów operacyjnych. **Decyzje te umożliwiają rozpoczęcie formalnych negocjacji dokumentów z Komisją Europejską, a tym samym zakończenie procesu programowania.**

W latach 2014-2020 w Polsce realizowanych będzie **6 krajowych programów operacyjnych**, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej, a także **16 programów regionalnych** (w tym przygotowany na odmiennych zasadach dla województwa mazowieckiego). W ramach polityki spójności będą realizowane obydwie cele określone w projektach rozporządzeń – Wzrost i Zatrudnienie oraz Europejska Współpraca Terytorialna.

W ramach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej realizowane będą 2 programy na poziomie krajowym finansowane z EFRROW i EFRM.

Kontrakt Terytorialny to dokument, będący wynikiem dwustronnych negocjacji pomiędzy rządem a samorządem terytorialnym na poziomie województwa. Umowa zawarta będzie z samorządem każdego województwa w Polsce w celu m.in. uzgodnienia zakresu wsparcia z Funduszy Europejskich, indywidualizacji podejścia w zależności od cech konkretnego regionu, zaproponowania konkretnych przedsięwzięć priorytetowych realizowanych na określonych geograficznie i tematycznie obszarach. Obecnie w MIR trwają dalsze prace nad Kontraktem Terytorialnym

5 CHARAKTERYSTYKA PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

5.1 Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 (PO IR)

Głównym celem PO IR jest wzrost innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki (przede wszystkim przedsiębiorstw). Wynikiem programu ma być długoterminowa zmiana modelu rozwoju gospodarczego Polski z opartego na imporcie technologii, imitacyjnej innowacyjności i relatywnie niskich kosztach pracy na model oparty na własnych innowacjach przedsiębiorstw i wysokiej wartości dodanej. Pozwoli to na uniknięcie przez Polskę tzw. „pułapki średniego dochodu”. **Na realizację programu przeznaczono 8.6 mld EUR z Funduszy Europejskich, a więc 35,9 mld zł.**

Główne obszary działań PO IR:

- **Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe.** Przykładowe typy projektów: wsparcie projektów B+R oraz prowadzenia prac badawczo-rozwojowych z udziałem funduszy kapitałowych, programy B+R prowadzone przez konsorcja naukowo-przemysłowe;
- **Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach.** Wśród przykładowych typów projektów warto wyróżnić m.in. wsparcie wdrożeń wyników prac B+R, tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa, kredyt na innowacje technologiczne, wsparcie przedsiębiorstw przez fundusze typu venture capital;
- **Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw.** Wśród przykładowych typów projektów warto wyróżnić m.in. wsparcie rozwoju otwartych innowacji oraz ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw, stymulowanie współpracy nauki z biznesem, bony na innowacje, rozwój IOB, wsparcie rozwoju klastrów, internacjonalizacji innowacyjnych firm,
- **Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego.** Wśród przykładowych typów projektów warto wyróżnić m.in. finansowanie badań naukowych, rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki, wsparcie powstawania międzynarodowych agend badawczych, rozwój kadr sektora B+R.

Główne kierunki działań związane z przedsiębiorczością w ramach PO IR:

- **wsparcie przedsiębiorstw w obszarach innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej;**
- **wzmocnienie powiązań między nauką i potrzebami rynku oraz przedsiębiorstwami;**
- **zwiększenie stopnia komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia badań naukowych i prac rozwojowych.**

5.2 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IiŚ)

Głównymi beneficjentami nowego programu będą podmioty publiczne, w tym jednostki samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcy, w szczególności duże firmy. **Jego budżet to 27,5 mld EUR z Funduszy Europejskich, czyli 114,9 mld zł.**

Priorytety PO IiŚ 2014-2020 to:

- **Zmniejszenie emisyjności gospodarki** - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym

i mieszkaniowym, promowanie strategii niskoemisyjnych, rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji, a także promowanie wykorzystania wysokosprawnej kogeneracji;

- **Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu** - rozwój infrastruktury środowiskowej, ochrona i zahamowanie spadku różnorodności biologicznej, poprawa jakości środowiska miejskiego, dostosowanie do zmian klimatu, gospodarka wodno-ściekowa i gospodarka odpadowa;
- **Rozwój infrastruktury transportowej przyjaznej dla środowiska i ważnej w skali europejskiej** - rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury w sieci TEN-T, połączeń kolejowych poza tą siecią oraz w aglomeracjach, niskoemisyjny transport miejski, transport morski i śródlądowy, poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym, inteligentne systemy transportowe;
- **Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej** - rozwój drogowej i kolejowej infrastruktury TEN-T, poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej;
- **Poprawa bezpieczeństwa energetycznego** - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej, budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego, rozbudowa terminala LNG;
- **Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego** – zachowanie, ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturalnego;
- **Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia** – inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną.

5.3 Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020 (PO PC)

Program ma na celu wzmocnić cyfrowe fundamenty dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju i pełnego wykorzystania potencjału technologii cyfrowych, czyli zapewnić dostęp do szybkiego internetu, efektywnych i przyjaznych użytkownikom e-usług publicznych oraz podnieść poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa.

Odbiorcami wsparcia będą przede wszystkim przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, administracja publiczna, jednostki naukowe, organizacje pozarządowe, państwowe organizacje kultury, przedsiębiorstwa, jednostki samorządu terytorialnego.

W szczególności wsparcie przewidziane dla przedsiębiorstw dotyczyć będzie rozwoju usług świadczonych drogą elektroniczną oraz tworzenia nowych modeli działania podmiotów gospodarczych.

Alokacja PO PC wynosi **2,2 mld EUR**⁷, tj. ok. 9,4 mld zł.

5.4 Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W ramach PO WER wsparcie dla przedsiębiorców, przedsiębiorstw oraz przedsiębiorczości realizowane będzie poprzez trzy osie priorytetowe:

⁷ Ceny bieżące, źródło: MIR.

- **Osoby młode na rynku pracy** – instrumenty i działania mające na celu rozwój indywidualnej przedsiębiorczości, a także odpowiednie dostosowanie kwalifikacji osób do 24 roku życia do potrzeb nowoczesnej gospodarki;
- **Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji** – projekty systemowe związane z koordynacją pomocy udzielanej na poziomie regionalnym, wdrożenie systemowych rozwiązań wsparcia branż i sektorów istotnych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego, nowe formy szkoleń pracowniczych a także rozwój cyklicznych badań rynku pracy oraz trendów występujących w gospodarce celem lepszego ukierunkowania interwencji publicznych;
- **Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju** – nowe formy kształcenia oraz nowe kierunki kształcenia zawodowego oraz uniwersyteckiego dostosowane do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy. Wspierana będzie jakość, skuteczność i otwartość szkolnictwa wyższego jako instrumentu rozwoju konkurencyjności przedsiębiorstw oraz całej gospodarki.

Alokacja przewidziana na PO WER to ok. **4,4 mld EUR**⁸, tj. ok. 18,4 mld zł. Warto podkreślić, iż PO WER zakłada szerokie wykorzystanie instrumentów zwrotnych.

5.5 Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 (PO PW)

Wsparcie dla przedsiębiorstw w PO PW realizowane będzie w ramach osi priorytetowej II – **Przedsiębiorcza Polska Wschodnia**. Obejmuje ona swoim zakresem interwencji cel tematyczny 3, a w szczególności priorytety inwestycyjne 3.1, 3.2 oraz 3.3 tj.:

- **promowanie przedsiębiorczości**, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości;
- **opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP**, w szczególności w celu internacjonalizacji;
- wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

Cele szczegółowe PO PW w obszarze wsparcia przedsiębiorczości to:

- Stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu MŚP w Polsce Wschodniej;
- Wzrost internacjonalizacji MŚP z makroregionu Polski Wschodniej;
- Wzmocnienie powiązań kooperacyjnych w makroregionie Polski Wschodniej.

Beneficjentami wsparcia będą m.in. przedsiębiorcy, przedsiębiorstwa typu start-up, ośrodki innowacji, inicjatywy klastrowe (oraz konsorcja członków inicjatyw klastrowych).

Wielkość alokacji przewidzianej na cały PO PW to ok. **2,1 mld EUR**, tj. 8,8 mld zł, z czego ok. **474,5 mln EUR** przewidziano jako wsparcie UE dla Osi priorytetowej 2 (tj. ok. **22,4% całej alokacji**).

W ramach realizacji interwencji przewiduje się wykorzystanie jedynie bezzwrotnych form finansowania, tj. dotacji. W ramach osi priorytetowej II nie przewidziano wsparcia dla tzw. dużych projektów.

⁸ Ceny bieżące, źródło: MIR.

5.6 Regionalne Programy Operacyjne

RPO realizować będą wszystkie cele tematyczne, z wyłączeniem działań w ramach celu 11 – pomoc techniczna.

Interwencje w ramach RPO muszą nawiązywać do wypracowanych na poziomie krajowym rozwiązań, realizując tym samym wybrane aspekty reform w zakresie edukacji, zatrudnienia czy polityki społecznej. Koordynacja z działaniami na poziomie krajowym będzie zapewniona poprzez **kontrakt terytorialny**. Celem zwiększenia efektywności interwencji realizowanych na poziomie krajowym oraz regionalnym, MIR przygotowało tzw. linię demarkacyjną rozgraniczającą działania na obu tych poziomach.

W zakresie wsparcia przedsiębiorców i przedsiębiorstw, na poziomie regionalnym realizowane będą m.in. następujące działania:

- W zakresie prowadzenia prac B+R+I – wsparcie uzyskają **projekty związane z utworzeniem bądź rozwojem odpowiedniego zaplecza badawczego przedsiębiorstw** (projekty o wartości nieprzekraczającej 25 mln zł) oraz **wdrożenia wyników prac B+R**, a także praw własności intelektualnej.
- W zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych – wsparcie skierowane będzie do podmiotów sektora MSP, pragnących zakupić lub wdrożyć odpowiednie rozwiązania z zakresu TIK, a także szkolenia w tym zakresie.
- W obszarze zwiększania konkurencyjności sektora przedsiębiorstw – wsparcie skierowane będzie na **projekty sprzyjające tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych**, a także, rozwojowi już istniejących, ze szczególnym uwzględnieniem internacjonalizacji skali ich działalności. Szereg instrumentów regionalnych zogniskowanych będzie na wsparciu oferty przedsiębiorstw – w kierunku jej rozwoju i dostosowaniu do wymogów współczesnego, konkurencyjnego rynku. Ponadto wsparcie będzie przeznaczone na instytucje otoczenia biznesu.
- W obszarze gospodarki niskoemisyjnej przewidziane jest **wsparcie w zakresie termomodernizacji budynków, budowy instalacji OZE** (o niewielkiej mocy), a także zwiększenia efektywności energetycznej przedsiębiorstw z sektora MSP.
- W ramach wsparcia zatrudnienia oraz mobilności pracowników przewidziano na poziomie regionalnym **dofinansowanie instrumentów związanych z rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej**, ale również **dostosowanie i uaktualnienie indywidualnych kompetencji**.
- W zakresie inwestowania w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie, przewidziane jest **wsparcie dla osób pragnących podnieść swoje kwalifikacje** poprzez uczestnictwo w formalnym i nieformalnym kształceniu.

Cała alokacja przewidziana na 16 regionalnych programów operacyjnych wynosi ok. **31,2 mld EUR**⁹, tj. ok. 130,5 mld zł.

Z uwagi na trwające w dalszym ciągu prace na RPO nie jest możliwe wskazanie dokładnej wielkości alokacji, której beneficjentami będą przedsiębiorcy oraz przedsiębiorstwa.

5.7 Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW)

⁹ Ceny bieżące, źródło: MIR.

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020, w ramach PROW wsparcie dla przedsiębiorstw będzie dotyczyło m.in.:

- **Modernizacji gospodarstw rolnych**, ze szczególnym uwzględnieniem małych gospodarstw;
- Bezpośredniego wsparcia młodych rolników;
- **Transferu wiedzy i doświadczenia**, w tym szkolenia i doskonalenie zawodowe;
- Wsparcia rozwoju pozarolniczych obszarów działalności gospodarczej;
- **Tworzenia i rozwoju grup producenckich**.

Należy podkreślić, iż część zadań dotychczas realizowanych w ramach środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich, w nowej perspektywie finansowej będzie finansowana w ramach funduszu spójności. Dotyczy to m.in. infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz niektórych form wsparcia dla OZE i innowacyjności przedsiębiorstw.

Wielkość alokacji dla Polski na wspólną politykę rolną to ok. ok. **32 mld EUR**¹⁰, z czego **10,9 mld EUR** to środki przeznaczone na rozwój obszarów wiejskich, a ok. **21,1 mld EUR** na płatności bezpośrednie.

¹⁰ Ceny bieżące, źródło: MRiRW.

6 INFORMACJE OGÓLNE O ŚRODKACH PRZEZNACZONYCH NA WSPARCIE PRZEDSIĘBIORSTW I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Kierunki interwencji nakreślone w przyjętej 8 stycznia br. Umowie Partnerstwa oraz 6 krajowych programach operacyjnych¹¹ są zgodne z celami wytyczonymi w *Strategii Europa 2020*, a także w *Strategii Rozwoju Kraju 2020* oraz 9 strategiach zintegrowanych. W szczególności interwencje podejmowane w ramach Umowy Partnerstwa będą *przyczyniały się do zwiększenia konkurencyjności, zwiększenia spójności społecznej i terytorialnej oraz poprawy efektywności administracji.*

Polska realizować będzie wszystkie 11 celów tematycznych wskazanych w pakiecie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady dla Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych¹².

Spośród ww. 11 celów tematycznych, wsparcie przedsiębiorców, przedsiębiorstw oraz przedsiębiorczości realizowane będzie w szczególności w:

- Celu tematycznym nr 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;
- Celu tematycznym nr 2. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- Celu tematycznym nr 3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury;
- Celu tematycznym nr 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- Celu tematycznym nr 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników;
- Celu tematycznym nr 10. Inwestowanie w kształcenie, w szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Wartość alokacji środków na ww. 6 celów tematycznych wynosi ok. **36,4 mld EUR** (ok. 152,4 mld zł), tj. ok. 47% całości środków przewidzianych w ramach nowej perspektywy finansowej. Należy jednak zauważyć, że przedsiębiorstwa nie będą beneficjentami całej tej puli.

Z celów tematycznych nie związanych ze wsparciem przedsiębiorczości, ale mających niewątpliwie wpływ na warunki działania przedsiębiorstw należy wymienić przede wszystkim CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych, na który przeznaczono prawie 1/3 całości alokowanych środków.

¹¹ PO Inteligentny Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Pomoc Techniczna, PO Polska Wschodnia, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Polska Cyfrowa.

¹² Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r.

7 WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W RAMACH AKTYWNOŚCI MINISTRA GOSPODARKI (NPF 2014-2020)

7.1 Konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw

Utrzymaniu wzrostu gospodarczego Polski poprzez wzrost produktywności i innowacyjności przedsiębiorstw będzie służyć realizacja Programu Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 roku (PRP).

Celem głównym PRP jest wysoki i zrównoważony wzrost produktywności w sektorze przedsiębiorstw prowadzący do wzrostu ich konkurencyjności międzynarodowej. Będzie on osiągnięty poprzez rozwój wszystkich przedsiębiorstw (niezależnie od etapu ich rozwoju) oraz udzieloną pomoc w uzyskaniu korzystnej pozycji konkurencyjnej. Instrumenty Programu ukierunkowane są w głównej mierze na zwiększanie potencjału innowacyjnego polskich przedsiębiorstw. Realizowane działania będą służyć osiąganiu przez przedsiębiorstwa wysokiego przyrostu obrotów, wartości dodanej, zysków, a jednocześnie zatrudnienia, wdrażając w tym celu innowacje, zwiększając produktywność i aktywnie wychodząc na rynki międzynarodowe.

Program Rozwoju Przedsiębiorstw jest uzupełniany przez inne programy mające charakter wykonawczy, które w szczególny sposób rozpatrują kwestie zmiany uwarunkowań gospodarczych prowadzenia biznesu. Zagadnienia te szerzej ujęte są w realizowanych przez Ministerstwo Gospodarki Programach **Lepsze Regulacje oraz Polityka Nowej Szansy**, a także w działaniach prowadzonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie deregulacji zawodów.

PRP będzie wdrażany głównie poprzez instrumenty przewidziane w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO).

Poprzez PO IR wspierane będą **innowacyjne projekty badawczo-rozwojowe prowadzone wspólnie przez przedsiębiorców i sektor nauki** oraz wdrażanie wyników ich prac na rynek. Program ma umożliwić przekształcanie pomysłów w niespotykane dotąd produkty, usługi i technologie. Preferowane będą projekty wpisujące się w tzw. inteligentne specjalizacje, czyli wybrane dziedziny nauki i gospodarki, stanowiące potencjał rozwojowy kraju i regionów.

W ramach I osi priorytetowej wdrażanej przez **Narodowe Centrum Badań i Rozwoju** realizowane będą programy sektorowe, których obszary B+R będą m.in. wpisywały się w **Krajową inteligentną specjalizację (KIS)**. **Zaangażowanie Ministerstwa Gospodarki w podejmowanie decyzji odnośnie do realizacji konkretnych programów sektorowych polegać będzie na udziale przedstawiciela MG na szczeblu Podsekretarza Stanu w Radzie NCBiR**, stanowiącej ciało opiniotwórczo-doradcze, jak również poprzez pełnienie przez MG wiodącej roli w zakresie wdrażania KIS

Minister Gospodarki będzie odpowiedzialny za II Oś priorytetową PO IR Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach. Wsparcie skierowane będzie do przedsiębiorstw w celu finansowania wdrożeń wyników prac B+R, które stanowią kluczowy element przekształcania wiedzy w nowe produkty, usługi i technologie. Mając na uwadze charakter ryzyka

występującego w projektach wdrożeniowych, wsparcie będzie się odbywało z wykorzystaniem zwrotnych instrumentów finansowych. Ponadto w ramach tej Osi wspierane będą inwestycje przedsiębiorstw w zakresie rozwoju bazy infrastrukturalnej do prowadzenia działalności B+R. Planowane wsparcie ze środków EU to 2.423,2 mln EUR.

Planowane, przykładowe typy projektów, to:

- Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R
- Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa
- Kredyt na innowacje technologiczne
- Fundusz gwarancyjny dla wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw
- Wsparcie przedsiębiorstw przez fundusze typu venture capital, sieci aniołów biznesu oraz fundusze kapitału zaangażowanego

Głównym zadaniem w ramach III osi PO IR, również leżącej w kompetencji MG, jest promocja inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego. Planowane, przykładowe typy projektów, to:

- Wsparcie rozwoju otwartych innowacji (pobudzenie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie dzielenia się wiedzą i tworzenia nowych rozwiązań, wspierane partnerstwa pomiędzy dużymi przedsiębiorstwami a MŚP);
- Wsparcie ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw (wsparcie uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej, realizacja ochrony własności przemysłowej, analizy czystości patentowej jako niezbędny element komercjalizacji technologii);
- Stymulowanie współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje (rozwijanie kontaktów MŚP prowadzących działalność produkcyjną lub usługową z jednostkami naukowymi);
- Rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług IOB (świadczenie usług proinnowacyjnych przez instytucje otoczenia biznesu);
- Wsparcie rozwoju klastrów – budowa systemu krajowych klastrów kluczowych;

Wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w przygotowaniu do udziału w programach międzynarodowych (zwiększenie partycypacji polskich MŚP oraz jednostek naukowych w międzynarodowych programach na rzecz rozwoju innowacyjności oraz wsparcia działalności B+R, takich jak Horyzont 2020, COSME).

Tabela 3: Podział środków w programie PO IR

OP ¹³	Wkład UE (mln EUR)	Cele szczegółowe priorytetów inwestycyjnych
1	3 448,1	Pobudzenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R
2	1 976,3	Zwiększenie nakładów polskich przedsiębiorstw na działalność innowacyjną
	448,0	Rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka
3	689,8	Zwiększenie potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej
	145,6	Wzrost umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw
	235,5	Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w celu tworzenia rozwiązań innowacyjnych
4	1 373,0	Wzmocnienie współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwami oraz sektorem publicznym
5	297,0	1. Informacja, promocja i doradztwo
		2. Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania programu

¹³ Obszar priorytetowy

7.2 *Inne działania stymulujące rozwój przedsiębiorczości*

Wśród licznych pozostałych działań należy wymienić:

a). Działania deregulacyjne i mające na celu poprawę tworzonego prawa

Celem jest całościowa poprawa istniejącego dorobku prawnego oraz **zapewnienie wysokiej jakości tworzonych przepisów** poprzez przejrzyste tworzenie prawa skutecznie rozwiązującego problemy, ciągle doskonalenie istniejącego otoczenia prawnego oraz poprawę komunikacji z interesariuszami.

Do działań na rzecz przedsiębiorczości należy również **doskonalenie warunków wykonywania działalności gospodarczej**. Dotyczy to zarówno wprowadzania rozwiązań ułatwiających dostęp do zawodów regulowanych (deregulacja zawodów) jak i uproszczania procedur administracyjnych dla przedsiębiorców,

b). Polityka Nowej Szansy

Obejmuje działania mające na celu **pomoc przedsiębiorcom w przewyciężeniu sytuacji kryzysowej i trudności w zarządzaniu firmą**, a tym którzy ponieśli porażkę, ponowne rozpoczęcie działalności gospodarczej. Idea *Polityki Nowej Szansy* sprowadza się do tego, aby nie tylko skutecznie wspierać przedsiębiorców w trudnościach, ale również wykorzystać ich potencjał i doświadczenie, w przypadku, gdy firma musi zakończyć działalność.

c). Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw

Działania te zawarte są w III Osi priorytetowej PO IR za którą także odpowiedzialny jest Minister Gospodarki. Jej głównymi zadaniami jest promocja inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i instytucjami szkolnictwa wyższego. Planowane wsparcie ze środków EU to 1.070,9 mln EUR.

Planowane, przykładowe typy projektów, to:

- **Wsparcie rozwoju otwartych innowacji** (pobudzenie współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie dzielenia się wiedzą i tworzenia nowych rozwiązań, wspierane partnerstwa pomiędzy dużymi przedsiębiorstwami a MŚP);
- **Wsparcie ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw** (wsparcie uzyskania ochrony prawa własności przemysłowej, realizacja ochrony własności przemysłowej, analizy czystości patentowej jako niezbędny element komercjalizacji technologii);
- **Stymulowanie współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje** (rozwijanie kontaktów MŚP prowadzących działalność produkcyjną lub usługową z jednostkami naukowymi);
- **Rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług IOB** (świadczenie usług proinnowacyjnych przez instytucje otoczenia biznesu);
- **Wsparcie rozwoju klastrów – budowa systemu krajowych klastrów kluczowych;**
- **Wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w przygotowaniu do udziału w programach międzynarodowych** (zwiększenie partycypacji polskich MŚP oraz jednostek naukowych w międzynarodowych programach na rzecz rozwoju innowacyjności oraz wsparcia działalności B+R, takich jak Horyzont 2020, COSME).

d). Rozwijanie alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów gospodarczych

Jednym ze sposobów rozwiązania problemów sądownictwa gospodarczego jest reformowanie istniejącego w naszym kraju systemu mediacji i sądownictwa arbitrażowego. Dzieje się to

poprzez wsparcie **istniejących i nowotworzonych Centrów Arbitrażu i Mediacji** oraz **promocję alternatywnych sposobów rozstrzygania sporów gospodarczych**. Analizowana jest zasadność i możliwość powołania instytucji mediatora kredytowego.

e). Ochrona praw własności intelektualnej

Konieczne działania to:

- upowszechnianie wśród przedsiębiorców wiedzy na temat **zasad ochrony własności intelektualnej** oraz budowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa w oparciu o posiadane prawa własności intelektualnej;
- **usprawnienie procedur uzyskiwania ochrony własności przemysłowej** w Polsce oraz egzekucji praw własności intelektualnej;
- **wsparcie systemu zarządzania badaniami naukowymi** oraz ich wynikami;
- wsparcie procesu uzyskiwania oraz utrzymywania ochrony własności przemysłowej poza granicami Polski;
- upowszechnienie korzystania z zasobów informacji patentowej w celu uniknięcia dublowania wyników prac B+R;
- **wspieranie finansowe i promowanie współpatentowania.**

f). Inwestycje regionalne

Zasady pomocy publicznej w zakresie wspierania inwestycji w regionach umożliwiają Polsce intensywne wspieranie słabiej rozwiniętych województw. W przyszłej perspektywie finansowej większy nacisk zostanie położony na rozwój działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw.

Pomoc regionalna okazała się również skutecznym mechanizmem wspierania inwestycji w **Specjalnych Strefach Ekonomicznych (SSE), których funkcjonowanie zostało przedłużone do 2026 r.** Wydłużenie działalności SSE o 6 lat spowoduje, że nadal będą one ważną zachętą inwestycyjną, przyczyniając się do zwiększonego napływu nowych projektów do Polski. Dzięki temu tworzy się realna szansa na pełne wykorzystanie limitu powierzchni SSE - 20 tys. ha.

7.3 Energetyka

Architektura programu operacyjnego w obszarze energetyki (PO IŚ) została zdeterminowana realnymi potrzebami inwestycyjnymi, a jednocześnie uwzględnia propozycje inwestycji spółek energetycznych (project pipeline).

W ramach Osi I POIiŚ 2014-2020, wśród priorytetów inwestycyjnych istotne miejsce zajmują produkcja i dystrybucja odnawialnych źródeł energii (proponowana alokacja: 300 mln euro), promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania OZE przez przedsiębiorstwa (proponowana alokacja: 150 mln euro), wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym (proponowana alokacja: 451,7 mln euro), rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji na niskich i średnich poziomach napięcia (proponowana alokacja: 102 mln euro).

W ramach priorytetu Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich typów obszarów (proponowana alokacja: 224,1 mln euro) będą dofinansowane przede wszystkim sieci ciepłownicze dla wysokosprawnej kogeneracji (projekty budowy sieci ciepłowniczej dla

źródeł OZE działających poza układem wysokosprawnej kogeneracji i dla źródeł wykorzystujących ciepło odpadowe będą raczej stanowić mniejszość).

Z kolei promowanie wysokosprawnej kogeneracji energii cieplnej i elektrycznej w oparciu o popyt na użytkową energię cieplną (proponowana alokacja: 300,2 mln euro) obejmie głównie kogenerację opartą na OZE (biomasa i biogaz).

Ponadto inwestycje w ramach sektora energetyki będą wspierane ze środków osi nr V POIŚ 2014-2020. Wsparcie w tym obszarze będzie przeznaczane na rozwój inteligentnych systemów dystrybuowania, magazynowania i przesyłu gazu i energii elektrycznej. Proponowana alokacja w ramach priorytetu V to 1 mld euro.

Działania w tym obszarze koncentrować się będą na:

- budowie i modernizacji sieci przesyłowych i dystrybucyjnych gazu ziemnego wraz z infrastrukturą wsparcia dla systemu, w tym również sieci z wykorzystaniem technologii smart;
- budowie i modernizacji sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, w tym również sieci z wykorzystaniem technologii smart;
- budowie i rozbudowie magazynów gazu ziemnego;
- rozbudowie możliwości regazyfikacji terminala LNG.

Tabela 4: Wstępny podział środków w ramach V osi POIŚ 2014-20 w rozbiciu na typy inwestycji

Typ inwestycji		Ujęcie kwotowe (mln euro)
Sieci przesyłowe – gaz	32,5%	325
Sieci przesyłowe - energia elektryczna	32,5%	325
Sieci dystrybucyjne - gaz	5,0%	50
Sieci dystrybucyjne - energia elektryczna	5,0%	50
Magazynowanie gazu	13,0%	130
Rozbudowa terminala LNG	12,0%	120
Łącznie	100,0%	1 000

8 WARUNKOWOŚĆ EX ANTE

Zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020, ich uruchomienie będzie uzależnione od **spełnienia wymogów warunkowości ex ante**, czyli zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

Oznacza to m.in. konieczność zapewnienia:

- **odpowiednich ram strategicznych** dla wybranych obszarów tematycznych;
- przedstawieniem odpowiednio uzasadnionej, wybranej w oparciu o obiektywne kryteria listy projektów do realizacji wraz z realistycznym harmonogramem ich wdrożenia;
- **transpozycją i wdrożeniem określonych wymogów prawa UE.**

Brak ostatecznego wypełnienia warunków do 2016 roku wiązał się będzie z ryzykiem zawieszenia płatności przez Komisję Europejską dla tych priorytetów, których dotyczą niespełnione warunki, a co za tym idzie, z ryzykiem utraty tych środków przez Polskę. Co więcej, Komisja Europejska może zawiesić płatności od razu po przyjęciu programu operacyjnego jeżeli stwierdzi, że niespełnienie warunków ex ante w szczególnie istotny sposób odbije się na efektywności przewidzianych interwencji.

Tabela 5: Stan spełnienia warunków ex ante (obszar innowacyjność), znajdujących się w obszarze odpowiedzialności Ministra Gospodarki

Działania MG na rzecz spełnienia warunków ex ante wg Umowy Partnerstwa	Stan realizacji działań na dzień 21.01.2014	Planowany (nowy) termin realizacji działania	Warunek ex ante, którego dotyczy działanie
Przyjęcie Programu Rozwoju Przedsiębiorstw przez Radę Ministrów (termin: do końca 2013 r.)	Działanie niezrealizowane (wobec czego warunki 1.1, 3.1, 8.2 są spełnione częściowo)	I kw. 2014 r.	1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii inteligentnych specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.
			3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem Small Business Act
			8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu
Przyjęcie Strategii Innowacyjności i Efektowności Gospodarki przez Radę Ministrów	Działanie zrealizowane	Nie dotyczy	1.1. Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii inteligentnych specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.
			3.1. Przeprowadzono konkretne działania wspierające promowanie przedsiębiorczości z uwzględnieniem Small Business Act
			8.2. Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw: Istnienie strategicznych ram polityki na rzecz nowych przedsiębiorstw sprzyjających włączeniu społecznemu

Tabela 6: Stan spełnienia warunków ex ante (obszar energetyka), znajdujących się w obszarze odpowiedzialności Ministra Gospodarki

Działania MG na rzecz spełnienia warunków ex ante wg Umowy Partnerstwa	Stan realizacji działań na dzień 21.01.2014	Planowany (nowy) termin realizacji działania	Warunek ex ante, którego dotyczy działanie
Transpozycja dyrektywy 2006/32/WE	Działanie zrealizowane	Nie dotyczy	4.1. Przeprowadzono działania promujące racjonalne kosztowo Ulepszenie efektywnego końcowego wykorzystania energii oraz racjonalne kosztowo inwestycje w „Efektywność energetyczną” przy wznoszeniu lub renowacji budynków.
Przyjęcie pakietu ustaw energetycznych (termin: 2014 r.)	Działanie niezrealizowane (Warunek 4.2 spełniony częściowo)	b/z	4.2. Przeprowadzono działania promujące wysoko wydajną kogenerację energii ciepłej i elektrycznej.
Transpozycja dyrektywy 2009/28/WE	Działanie zrealizowane	Nie dotyczy	4.3. Przeprowadzono działania promujące produkcję i dystrybucję odnawialnych źródeł energii
Przyjęcie dokumentu: „Plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2014-2023” (OGP Gaz-System) (termin: do końca 2013 r.)	Działanie niezrealizowane (warunek 7.4 spełniony częściowo)	I kw. 2014 r.	7.4 Opracowywanie inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej.

9 PRACE NAD USTAWAMI REGULUJĄCYMI ZASADY WDRAŻANIA NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ 2014-2020

Podstawowym celem *ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw*¹⁴ jest stworzenie podstaw prawnych do przygotowania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego nowego okresu programowania 2014-2020, jak również kolejnych okresów programowania UE. Rozwiązania zaproponowane w projekcie stanowią formalno-prawną podstawę dla realizacji podstawowych zasad stanowiących rezultat reformy polityk UE na lata 2014-2020. Są to: zasada zorientowania na rezultaty, zasada zintegrowanego podejścia terytorialnego oraz zasada partnerstwa.

Projekt przewiduje m.in.:

- **rozszerzenie zakresu kompetencji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,**
- zdefiniowanie dokumentów programowych stanowiących podstawę dla realizacji nowej perspektywy finansowej, tj. umowy partnerstwa i programów służących jej realizacji, a także uregulowanie trybu ich opracowywania, uzgadniania i przyjmowania,
- **określenie zadań Komitetu do spraw umowy partnerstwa** jako podmiotu odpowiedzialnego za koordynację i monitorowanie realizacji umowy partnerstwa,
- wprowadzenie do systemu prawa pojęcia obszaru funkcjonalnego, jak również obszaru strategicznej interwencji państwa,
- **wprowadzenie kontraktu terytorialnego** jako nowego instrumentu koordynacji działań administracji rządowej i samorządowej na obszarze województwa w celu realizacji przedsięwzięć priorytetowych mających istotne znaczenie dla rozwoju kraju oraz wskazanego w nim województwa.

W toku konsultacji MG zgłosiło m.in. następujące uwagi:

- postulat powołania drugiego zastępcy Komitetu ds. umowy partnerstwa w osobie ministra gospodarki jako koordynatora Strategii Europa 2020 (uwaga nieuwzględniona),
- postulat umocowania Ministra Gospodarki do udzielania pomocy finansowej (dotacji celowej) na realizację inwestycji w ramach *Programu wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011-2020* (uwaga w dużym stopniu uwzględniona),
- propozycja doprecyzowania definicji dokumentów strategicznych (uwaga uwzględniona).

Celem *ustawy o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014 – 2020*¹⁵ jest stworzenie ram prawnych, które stanowiąc będą podstawę dla realizacji umowy partnerstwa, w tym wdrażania programów operacyjnych polityki spójności w perspektywie finansowej 2014-2020. Chodzi głównie o:

- **wprowadzenie mechanizmów koordynacji realizacji programów operacyjnych współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności;**
- określenie podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, ich zadań i trybu współpracy między nimi;
- zdefiniowanie zasad wdrażania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności,

¹⁴ Po przyjęciu przez RM (15.10.2013 r.), projekt został skierowany do Sejmu. Jest po pierwszym czytaniu (22.11.2013) i sprawozdaniu podkomisji (8.01.2014 r.).

¹⁵ Projekt po uzgodnieniach międzyresortowych, skierowany w dniu 23.12.2013 r. do konsultacji społecznych i do rozpatrzenia przez KWRiST.

- zdefiniowanie podstawowych dokumentów służących wdrażaniu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

W projekcie ustawy wprowadza się przepisy szczegółowe zapewniające pewność prawną w zakresie, w jakim przepisy unijne są nieprecyzyjne lub niewystarczające z punktu widzenia systemu prawa krajowego, m.in. w zakresie definiowania nieprawidłowości, systemu korekt, czy kontroli.

W zakresie zasad realizacji programów operacyjnych polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 ustawa zastąpi ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.), która reguluje w szczególności kwestie związane wdrażaniem funduszy polityki spójności w perspektywie finansowej 2007-2013¹⁶.

W toku konsultacji MG zgłosiło m.in. następujące uwagi:

- uwzględnienie współpracy z ministrem właściwym ds. gospodarki – odpowiedzialnym za koordynację wdrażania strategii Europa 2020 w Polsce – w zakresie zapewnienia efektywnej realizacji celów strategii przy pomocy krajowych i regionalnych programów operacyjnych (uwaga pozostaje rozbieżnością po konferencji uzgodnieniowej w grudniu 2013 r.),
- doprecyzowanie trybu wyłaniania podmiotów prywatnych do pełnienia roli instytucji wdrażających (uwaga uwzględniona),
- propozycja, aby w każdym przypadku zmiany programu operacyjnego decyzje zapadały w uzgodnieniu z właściwymi ministrami i na poziomie Rady Ministrów (uwaga nieuwzględniona),
- postulat uwzględnienia w składzie komitetu monitorującego PO przedstawiciela ministra koordynującego wdrażanie strategii Europa 2020 (uwaga częściowo uwzględniona – wprowadzono zapis, iż w skład komitetu wchodzi – poza przedstawicielem ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, również przedstawiciele ministrów właściwych ze względu na zakres programu operacyjnego).

10 KOLEJNE KROKI

Regionalne Programy Operacyjne

Obecnie Ministerstwo Gospodarki zaangażowane jest w konsultacje **Regionalnych Programów Operacyjnych**. W znacznej części zapisy prezentowane przez regiony nie w pełni uwzględniają postrzeżoną przez MG konieczność rozgraniczenia szeregu działań z zakresu wsparcia przedsiębiorstw (internacjonalizacja, B+R+I, wybrane instrumenty wsparcia) a także brakuje im zapisów dotyczących zobowiązań Polski w ramach Semestru Europejskiego.

¹⁶ Jednocześnie ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju pozostaje regulacją kompleksowo ujmującą zagadnienie sposobu prowadzenia polityki rozwoju, dotyczącą wszystkich podmiotów realizujących tę politykę i wszystkich źródeł jej finansowania. Będzie ona także regulować kwestie związane z realizacją programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013 aż do ich zamknięcia.